

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «СОРТОВИВЧЕННЯ ТА СОРТОЗНАВСТВО»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 201 Агрономія
Освітня програма «Агрономія»
Рік навчання 4, семестр 8
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 5
Мова викладання українська

Лектор дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка дисципліни в
eLearn

доцент, канд. с.-г. наук Дмитренко Ю.М.

тел.: (044) 527-83-26, e-mail: dmitrenko.yuliia@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1363>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Сортовивчення та сортознавство – дисципліна, яка всебічно вивчає сорти сільськогосподарських культур з метою добору кращих, придатних для вирощування в конкретних агрокліматичних умовах. В межах дисципліни подається аналіз стану сортових ресурсів в Україні та їх роль у виробництві с.-г. продукції. Глибоко обґрунтований підбір сортів і гібридів для певних технологій вирощування та різних напрямків використання. На практичних заняттях вивчаються конкретні сорти і гібриди с.-г. культур, які занесені до Державного реєстру сортів рослин України, придатних для поширення в Україні. Вивчаються системи апробаційних та ідентифікаційних ознак, особливості експертизи сортів на ВОС – тест.

Вивчення сортименту сортів дозволить майбутнім агрономам грамотно орієнтуватися в величезному розмаїтті сортів сільськогосподарських культур, правильно добирати кращі для вирощування в різних регіонах України, постійно підвищуючи урожайність з одиниці площі та якісні показники продукції.

Компетентності ОП:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 3. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних з вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин;

СК 5. Здатність оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузях сільськогосподарського виробництва;

СК 8. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур, шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів;

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

ПРН 7. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін (СК5);

ПРН 8. Володіти статистичними методами опрацювання даних в агрономії (СК3);

ПРН 9. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття (ЗК7);

ПРН 11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов (ЗК11);

ПРН 12. Проектувати й організувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог (ЗК11);

ПРН 16. Організувати результативні і безпечні умови роботи (СК3);

ПРН 14. Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог (СК8).

СТРУКТУРА ДИЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/ практичні)	Результати навчання	Завдання	Оцінюван- ня
8 семестр				
Модуль 1. Досягнення селекції зернових та бобових культур				
Тема 1. Досягнення сучасної селекції пшениці м'якої і твердої в Україні і світі	2/2	Знати і розрізняти сорти (гібриди) зернових та бобових культур і їх особливості. Вміти обирати та реалізувати потенціал сортів і гібридів зернових та бобових культур в сучасних умовах с.-г. виробництва. Володіти статистичними методами опрацювання даних в агрономії. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття	Здача практичних робіт і виконання самостійної роботи (в т.ч. платформі elearn) Модульний контроль – написання тестів та завдань.	8
Тема 2. Досягнення сучасної селекції жита та тритикале в Україні і світі	2/2			8
Тема 3. Досягнення сучасної селекції ячменю в Україні і світі	2/2			8
Тема 4. Досягнення сучасної селекції вівса та проса в Україні і світі	2/2			8
Тема 5. Досягнення сучасної селекції гречки та рису в Україні і світі	2/2			8
Тема 6. Досягнення сучасної селекції гороху та сої в Україні і світі	2/2			8
Тема 7. Досягнення сучасної селекції кукурудзи в Україні і світі	2/2			8
Самостійна робота				14
Модульний контроль 1				30
Всього за 1 модуль				100
Модуль 2				
Тема 8-9. Досягнення сучасної селекції льону та конопель в Україні і світі	2/2	Знати і розрізняти сорти (гібриди) олійних, технічних та ін. культур і їх особливості. Вміти обирати та реалізувати потенціал сортів і гібридів олійних, технічних та ін. культур в сучасних умовах с.-г. виробництва. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов. Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.	Здача практичних робіт і виконання самостійної роботи (в т.ч. платформі elearn) Модульний контроль – написання тестів та завдань.	8
Тема 10. Досягнення сучасної селекції ріпаку в Україні і світі	2/2			8
Тема 11. Досягнення сучасної селекції соняшнику в Україні і світі	2/2			8
Тема 12. Досягнення сучасної селекції сорго в Україні і світі	2/2			8
Тема 13. Досягнення сучасної селекції картоплі в Україні і світі	2/2			8
Тема 14. Досягнення сучасної селекції цукрових буряків в Україні і світі	2/2			8
Тема 15. Досягнення сучасної селекції біоенергетичних культур в Україні і світі	2/2			8
Самостійна робота				14
Модульний контроль 1				30
Всього за 1 модуль				100
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійні роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Макаруч О.С., Дмитренко Ю. М., Ковалишина Г. М., Жемойда В. Л., Ткачик С.О., Спряжка Р. О. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт та самостійної роботи з дисципліни «Селекція і насінництво польових культур» (розділи «Селекція рослин» і «Сортознавство») для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальностей 201 «Агрономія», 202 «Захист і карантин рослин». Київ: НУБІП, 2021, 96 с.
2. Сортознавство. Методичні вказівки до лабораторно-практичних занять для студентів агрономічного факультету / С.П. Васильківський, М.Я. Молоцький, В.А. Власенко, М.В. Лозінський. Біла Церква, 2007. 53 с.
3. Волкодав В.В. Правове регулювання сортів рослин / В.В. Волкодав. К.: Алефа, 2016. 268 с.
4. Методика проведення експертизи сортів рослин на відмінність, однорідність та стабільність. Зернобобові та круп'яні / За ред. Ткачик С.О. К.: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. 216 с.
5. Методика проведення експертизи сортів рослин на відмінність, однорідність та стабільність. Олійні / За ред. Ткачик С.О. К.: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. 146 с.
6. Методика проведення експертизи сортів рослин на відмінність, однорідність та стабільність. Технічні / За ред. Ткачик С.О. К.: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. 177 с.
7. Методологія оцінювання сортозразків картоплі на стійкість проти основних шкідників і збудників хвороб / Трибель С.О. та ін. ; За ред. С.О. Трибеля. Київ : Аграрна наука, 2016. 264 с.
8. Методологія оцінювання стійкості сортів пшениці проти шкідників і збудників хвороб / Трибель С.О. та ін. ; За ред. С.О. Трибеля. Київ : Колобіг, 2010. 392 с.
9. Атлас морфологічних ознак сортів (гібридів) кукурудзи *Zea mays* L. і сорго *Sorghum* L. Український інститут експертизи сортів рослин (Київ). Вінниця : ТОВ Твори, 2019. 83 с.
10. Атлас морфологічних ознак сортів соняшнику однорічного *Helianthus annuus* L. Київ : УІЕСР, 2016. 76 с.
11. Кириченко В. В., Гур'єва І. А., Рябчун В. К., Кузьмишина Н. В. Класифікатор-довідник виду *Zea mays* L. Харків: ІР ім. В. Я. Юр'єва, 2009. 83 с.
Кириченко В. В., Кобизєва Л. Н., Петренкова В. П., Рябчун В. К. Ідентифікація ознак зернобобових культур (горох, соя) : навчальний посібник. Харків: ІР ім. В. Я. Юр'єва, 2009. 172с.

Електронні джерела.

1. Державний реєстр сортів рослин придатних для поширення в Україні [Електронний ресурс]. Міністерство аграрної політики та продовольства. 2023 (оновлюється щорічно). – Режим доступу до ресурсу: <https://minagro.gov.ua/file-storage/reyestr-sortiv-roslin>.
2. Інформаційно-довідкова система "СОРТ" [Електронний ресурс]. Український інститут експертизи сортів рослин. Режим доступу до ресурсу: <http://sort.sops.gov.ua>
3. Інформаційно-довідкова система "Реєстр сортів"[Електронний ресурс]. Український інститут експертизи сортів рослин. Режим доступу до ресурсу: <http://service.ukragroexpert.com.ua/>
4. Springer Nature Switzerland AG. URL: <https://link.springer.com/>